

Írta: Bodó Réka

NEVELÉSI KÉZIKÖNYV NEM CSAK OSZTÁLYFŐNÖKÖKNEK

A könyv kilenc különböző témakörre fűzi fel a tanulmányokat, melyek segítséget kívánnak nyújtani az eredményes munkához.

Az első fejezet bemutatja az osztályfőnöki szerep változását a történelem, a változó politikai ideológiák tükrében. Hogyan alakultak át a nevelés funkciói, hogyan bővültek azok a feladatok, amit az osztályfőnöknek el kell látnia. A fejezet egyik legfontosabb kérdése az iskolások multikulturális nevelése, az hogyan tudjuk a gyerekeket toleranciára nevelni, milyen gyakorlatokat alkalmazhatunk arra, hogy a gyerekek, fiatalok megismerjék más nemzetek kultúráját, szokásait, ünnepeit.

A jelenlegi tantervek része az egészségnevelés, amely nem csupán a test egészségére koncentrál, hanem figyelmet fordít arra is, hogy a fizikai betegségek mögött milyen lelki problémák húzódnak meg. Egy gyakorlati példán keresztül betekintheünk abba, hogy test és lélek egészsége, az egészségnevelési program, hogyan kapcsolódhat össze az iskolai szervezettefejlesztéssel. Hogyan tehetők érdekeltté a tanárok, szülők, fiatalok, hogy aktív résztvevői legyenek ennek a programnak. Hogyan válhat emberibbé a tanár-diák kapcsolat. Hogyan tehetjük érdekeltté a fiatalokat, hogy ne csupán a jegy miatt tanuljanak, hanem magáért a tudás megszerzéséért.

Az osztályfőnöki munka során gyakran merülhetnek fel bennünk kérdések arról, hol végződik kompetenciahatárunk, milyen mélységben avatkozhatunk be diákunk, vagy annak családja életébe, mi segíti elő a gyermek, fiatal egészséges fejlődését, mit kezdhetünk a ránk bízott titkokkal. A felmerülő kérdésekre nem mindig kaphatunk kész választ, de nem hiszem, hogy ez lenne a tanulmány célja, hiszen minden eset más és más, tehát a felmerülő kérdésekre a választ saját magunknak kell megadnunk az adott szituáció tükrében. Mégis úgy érzem érdemes hosszabban elidőzni ezeknél az etikai dilemmáknál, és elgondolkodni a felmerülő kérdéseken, végigjárni döntéseink távolabbi következményeit.

A konfliktuskezelés különböző módszereit eseteleírások teszik kézzelfoghatóvá. A feszített tanmenet, a teljesítményorientált követelményrendszer nem csak szellemi erőtartálékainkat emésztik fel, hanem a lelkieket is. Ha az osztályban felmerülő feszültségeket nem kezeljük a megfelelő időben és helyen nem csak az osztályban uralkodó rossz hangulattal kell szembenéznünk, hanem akár a teljesítmény romlásával is.

A könyv felhívja a figyelmet arra, milyen fontos, hogy a diákok már az iskolában megtanuljanak csapatban dolgozni, elismerjék mások munkáját, segítséget tudjanak kérni és adni. Olvashatunk a tanulócsoporthozzásának fázisairól, amelynek során a fiatalok megtanulhatnak csapatban dolgozni, közösen felhasználni meglévő erőforrásaikat a felmerülő problémák megoldására és a közös célok elérésére.

A szociometriai felmérések elengedhetetlenül fontosak a közösségépítő munkánk során. Bár mindannyian sokat olvastunk, tanultunk a szociometriai felmérésekről, a gyakorlatban ritkán használjuk, pedig sokszor megkönnyíthetik munkánkat.

Az utolsó fejezetekben képet kapunk arról, kik segíthetik az osztályfőnök közösségfejlesztő munkáját. Sajnos ma Magyarországon még nem mindennapos gyakorlat, hogy az iskolák iskolai pszichológust alkalmazzanak, pedig szerepük elengedhetetlen a konfliktuskezelésben, pályaválasztásban, a gyermekek lelki egészségének megőrzésében, az eredményes munkában. A gyermekvédelmi feladatokat is legtöbbször az iskola pedagógusa látja el, ritkán alkalmaznak szakképzettséggel rendelkező gyermekvédelmi szakembert. A

pedagógusoknak és a gyermekvédelmi szakembereknek együtt kell/kellene dolgozniuk a problémák hatékony megoldása érdekében. A problémákat nem a gyermekvédelmi szakember megjelenése okozza, hiszen ha „csak” látensen is, de már korábban jelen voltak.

A kötet olyan ötletekkel, témákkal zárul, amelyeket érdemes felhasználni az osztályfőnöki munka során.

Ne ijesszen el senkit a könyv terjedelme, hiszen a tanulmányok sokszínűsége, az új ismeretek a gyakorlatban is felhasználható ismeretekkel szolgálnak. A könyv néhol száraznak tűnhet, de ezt ellensúlyozzák a gyakorlatban hasznosítható ötletek, modellek, a gyakorló osztályfőnökök, szakemberek eseteleírásai.

Nem csupán iskolában dolgozó pedagógusoknak érdemes kézbe venni ezt a kiadványt, hanem olyan gyakorló segítőknek, szociális szakembereknek is, akik azon fáradoznak, hogy egy csapatnyi gyerekből, fiatalból közösséget építsenek

A nevelési kézikönyv nem csak osztályfőnököknek, az Oktatási Minisztérium és Köznevelési Modernizációs Közalapítvány támogatásával jelent meg.

(OKI Kiadó, Dinasztia Tankönyv Kiadó 2001. Szerkesztette: Szekszárdi Júlia)